

L'ÚLTIMA

Per MIREIA PRATS

JAUME FUNES ► PSICÒLEG I EDUCADOR ESPECIALITZAT EN ADOLESCÈNCIA

«Els adolescents pateixen i fan patir»

Com definiria la salut mental?

L'acord entre una persona i el seu entorn: la capacitat de ser feliç i gestionar el que ha de viure.

Els adolescents són especialment vulnerables a patir trastorns mentals?

Estàs enmig d'un dilema brutal: ja no ets un crió però encara no ets res. Qui dimonis sóc jo? Què faré amb la meua vida? La construcció de la identitat pot ser alterada si no tens ningú que t'ajuda o tens conductes de risc que t'acaben destruint. És una etapa apassionant amb moltes possibilitats de fer-se malbé.

Què l'atrau dels adolescents?

Són la punta de la llança d'una societat canviant: t'obliga a tenir una contínua creativitat i una ment oberta. Ens importa que esdevinguin ciutadans raonables, feliços i capaços de conviure amb la gent, però sempre acaben pagant les desgràcies i incerteses adultes.

En quin sentit?

Els senyors del PP per sort no modifiquen la llei d'interrupció de l'embaràs però prohibeixen a una noia de 16 anys decidir sobre la seva maternitat sense el permís dels pares. Amb 15 anys pots decidir sobre una operació a cor obert. A mi qui em vota? El pare i la mare. Què volen? Control. Doncs controlem els adolescents.

Se'ls limita massa la llibertat?

Sí. Els has d'ajudar a que prenguin decisions però has d'acceptar que s'equivocaran: la teua preocupació és que aprenguin de la seva equivocació. Els adolescents han d'aprendre a exercir la seva responsabilitat.

Com recorda la seva adolescència?

Jo no vaig tenir adolescència: és un invent que té 35 anys. Només la tenien les classes mitjanes i altes que tenien temps per llegir poemes i contemplar la lluna. Els meus anys d'adolescència van ser anys d'estudi, de treballar, m' enamorava com tothom...

Quins serien els ingredients d'una adolescència feliç?

Tots els adolescents tenen incerteses i crisis. Un jove a qui no li està bé el món en el qual està però que s'acomoda en la part que és inevitable, que pensa per si mateix, no és esclau de l'horòscop, no es deixa enganxar per cap dogma religiós ni polític, sap que necessita els altres i té una enorme curiositat per saber: això acabaria sent un bon adolescent.

En els últims sis anys el nombre de persones ateses en Centres de Salut Mental Infantil i Juvenil (CSMIJ) ha crescut un 27,6%. A què és degut?

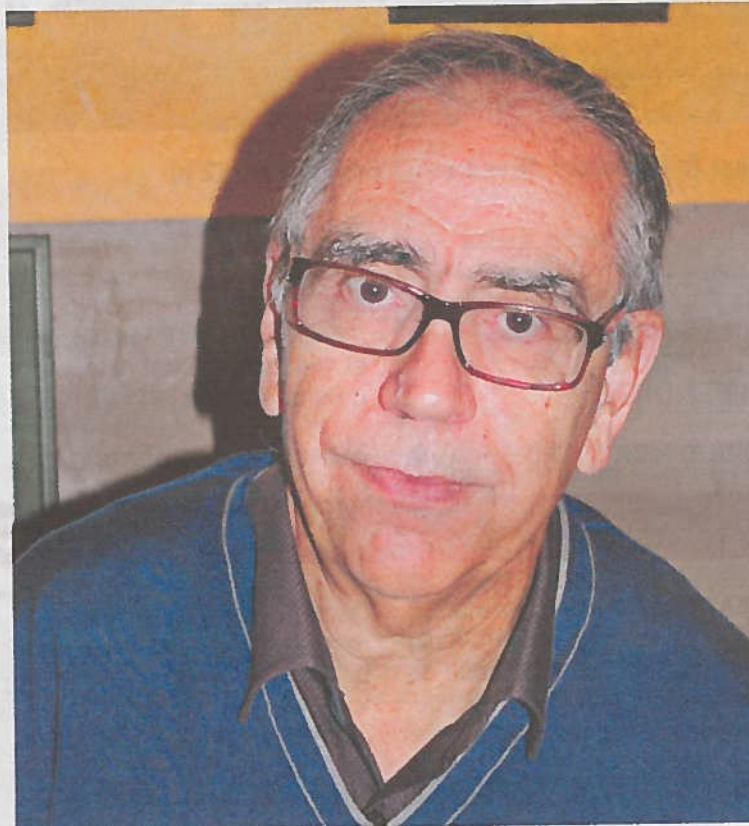
Ha augmentat el número de persones que busquen ser escoltades. La societat actual i la crisi fan patir un percentatge més alt d'adolescents i no trobem adults que ajudin a respondre a les seves dificultats. Són adolescents que es descolloquen i expressen el seu patiment de maneres diferents.

Exerceix de psicòleg clínic?

Tinc el que jo anomeno psicoteràpia de cafè amb xavals que raonablement no volen anar al psicòleg i miro de trobar una forma que els pugui ajudar. Amb un xaval ens vam veure al cafè Laie i la meitat de la gestió la fem per WhatsApp. Un xaval que jo escoltava em deia: a mi m'agrada venir perquè tu entens els joves.

A vegades costa connectar amb els adolescents.

Si tu vols ajudar un xaval, t'has

MIREIA PRATS

Jaume Funes durant l'entrevista mantinguda amb DS

Especialista en les dificultats dels joves

En Jaume Funes és un periodista, psicòleg i educador especialitzat en l'adolescència i fill de Cornellà de Llobregat. Aquest dijous (18h) parlarà sobre «Cables creuats. La salut mental en les adolescències d'avui» al Casal Pere Quart, dins del

de guanyar la seva confiança. Quan el tractis com un adolescent i ell entengui que et preocupa la seva adolescència i no la seva malaltia. Quants treballadors del CSMIJ van a casa a visitar l'adolescent o van a buscar-lo a la plaça perquè no ha vingut? Allà troben algú que intenta trobar quin cargol té mal posat en lloc

cicle de xerrades de Sabadell Salut Mental. Jaume Funes va treballar en moviments de renovació pedagògica i des dels anys 70 s'ocupa de les dificultats dels joves, tant de caire social com de drogodependència.

d'estar disposat a escoltar-lo.

Volem posar masses etiquetes?

El sistema de salut no pagarà si a la segona visita no s'ha posat una etiqueta diagnòstica. No acceptarà un diagnòstic obert: xaval que necessita ajuda. A les estadístiques de salut mental apareixen una sè-

rie de trastorns, però la majoria són calaixos de sastre.

A vegades no hi ha un trastorn al darrere?

Hi ha xavals amb trastorns greus, però entre aquests i la quotidianitat dels adolescents incòmodes en una societat com aquesta... Realment hi ha un trastorn o és una persona que està patint i fa patir els seus pares, i pot expressar el seu malestar amb una simptomatologia que entraria en els barems del DSM-5 (Manual Diagnòstic i Estadístic dels Trastorns Mentals)?

Com es podria resoldre això?

Llevat d'alguns casos que sí que s'han de tractar amb fàrmacs, per què hem de fer el diagnòstic prèviament si no tenim una resposta específica per aquell diagnòstic? La solució és tenir categories per comprendre la seva realitat. Es diu que els adolescents cada cop són més complicats, però el que passa és que moltes vegades no sabem com reaccionar o ajudar.

Com es pot promoure la salut mental dels adolescents?

Hauria d'existir un programa d'educació emocional on aprenguin a diferenciar com se senten, per què se senten així... Amb les drogues un adolescent ha après que qualsevol estat d'ànim pot ser modificat. Hem d'ensenyar-lo a gestionar el malestar sense recórrer al recurs químic.

Com planteja la xerrada d'aquest dijous?

Que un adolescent entengui què és la salut mental. Els pares han d'explicar-li què vol dir estar sa mentalment perquè si no els adolescents diran: aquest és un friqui o està boig. Vivim en un món d'etiquetes i de retorn al biologisme pur i dur i això pot acabar construint generacions de joves amb una lectura de la salut mental que no ajuda ■